

THE ACCOUNTING CYCLE: FROM SOURCE DOCUMENT TO FINANCIAL STATEMENTS

CICLUL CONTABIL: DE LA DOCUMENTUL PRIMAR LA SITUAȚIILE FINANCIARE

CEREDNIC Euglena, studentă, specialitatea: Contabilitate

OLARI Corina, studentă, specialitatea: Contabilitate

Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova,
Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

e-mail autori: euglena.cerednic.9ksr@ase.md

corina.olari.vqn@ase.md

Abstract: *The accounting cycle is an important element in the functioning of any entity, having a defined role both internally and in the broader context. Through this process, information about economic operations is collected, processed and summarized into documents that allow an accurate assessment of a company's success and financial position. The financial statements obtained at the end of the cycle allow management to analyze the use of resources and the profitability of the activity, and investors, creditors and authorities to assess the risks and economic opportunities. Overall, the accounting cycle ensures reliability, transparency and usefulness of financial information for effective decision-making.*

Key words: *Accounting cycle, source documents, double-entry bookkeeping, inventory, financial statement.*

JEL CLASSIFICATION: M41

INTRODUCERE

Contabilitatea reprezintă un sistem complex de colectare, identificare, grupare și prezentare a informațiilor privind elementele contabile ale unei entități (Legea 287/2017), în cadrul căruia ciclul contabil constituie un ansamblu de etape ce sunt necesare pentru aplicarea procedeele de bază a contabilității. Ciclul respectiv transformă datele brute în indicatori financiari. Conform Articolului 10 al Legii nr. 287/2017, ciclul contabil cuprinde: documentarea faptelor economice; recunoașterea și evaluarea elementelor contabile; reflectarea informațiilor în conturi contabile; întocmirea registrelor contabile; inventarierea, întocmirea situațiilor financiare (vezi Figura 1.). Acest proces este extrem de important, deoarece ajută la luarea deciziilor economice pentru utilizatori specifici, cum ar fi proprietarii, creditorii, salariații și autoritățile publice. Parcurgerea cu succes a celor șase etape definite de legislație este crucială, întrucât oferă entității o imagine clară a poziției sale financiare și performanței sale. Obiectivele studiului dat sunt axate pe analiza riguroasă a modului în care circulă informația, cum sunt examinate cerințele de evaluare și recunoaștere a elementelor contabile prin intermediul Standardelor Naționale de Contabilitate și cum se evidențiază corelația dintre procedeele metodei contabilității și rezultatele generale. La fundamentul acestei cercetări stă Legea nr. 287/2017 privind contabilitatea și raportarea financiară, Standardele Naționale de Contabilitate și literatura de specialitate. Metodele de cercetare folosite în prezenta lucrare includ analiza calitativă a actelor normative, sinteza logică, dar și observația.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

1. Documentarea faptelor economice. Orice flux informațional contabil pornește, inevitabil, de la documentație. Aceasta reprezintă procesul prin care datele sunt culese și înregistrate în documente primare întocmite fie pe suport de hârtie sau în format electronic, chiar în momentul producerii unei operațiuni economice. Conform Legii nr. 287/2017, orice înregistrare în evidența contabilă care nu are la bază un document justificativ este interzisă, acel document primar fiind proba

juridică ce confirmă producerea unui fapt economic. Un document valid trebuie să includă elementele obligatorii: denumirea și numărul, data întocmirii, datele de identificare ale entităților, conținutul operațiunii și semnăturile persoanelor responsabile (Legea nr. 287/2017). Înainte de a ajunge în registre, fiecare document trece printr-un filtru riguros de control, care vizează forma acestuia, acuratețea calculelor și, cel mai important, legalitatea și realitatea operațiunii, aceasta operațiune are denumirea de verificare de fond (Grigoroși & Lazari, 2012). Disciplina documentară este extrem de strictă. De exemplu, în Legea nr. 287/2017 se stipulează că, în cazul actelor de casă sau bancare, nicio corectare nu este permisă, iar orice eroare impune anularea și reîntocmirea documentului. Ulterior, actele sunt grupate și clasate cronologic sau pe tipuri de operații, formând un circuit coerent care garantează reflectarea corectă și protejarea patrimoniului entității.

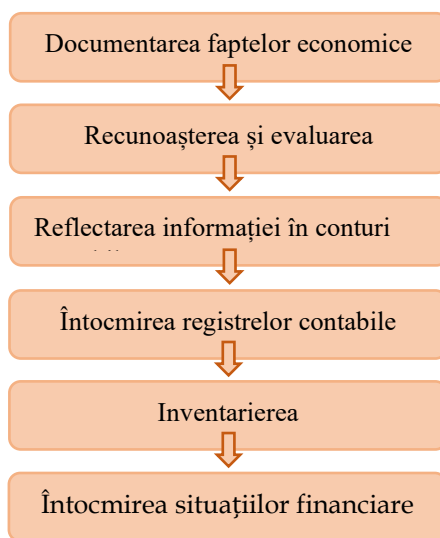

Figura 1. Etapele ciclului contabil

Sursa: elaborat de autori în baza (Legea nr. 287/2017)

2. Recunoașterea și evaluarea elementelor contabile. După consemnarea documentară a faptelor economice, acestea trebuie supuse proceselor de recunoaștere și evaluare pentru a fi integrate în sistemul contabil. Recunoașterea reprezintă includerea în evidența contabilă și în situațiile financiare a elementelor care respectă definiția de active, capital propriu sau datorii. La acest moment, un rol important îl are principiul contabilității de angajamente, potrivit căruia operațiunile trebuie înregistrate în momentul producerii lor, indiferent de momentul încasării sau plății numerarului.

Evaluarea constă în stabilirea valorii acestor elemente și permite exprimarea în cifre a realității economice. Aceasta se realizează în două momente principale. Prima este evaluarea inițială, aplicată la intrarea bunurilor în patrimoniu, de regulă la cost de intrare, care include și cheltuielile direct atribuibile. A doua este evaluarea ulterioară, realizată periodic, în special la inventariere sau la întocmirea situațiilor financiare. În cadrul evaluării ulterioare se utilizează valoarea contabilă, adică acea valoare la care un element este recunoscut în bilanț după ce s-au scăzut amortizarea și pierderile din depreciere acumulate. Întregul proces de evaluare este ghidat de principiul prudenței, care interzice categoric supraevaluarea activelor și a veniturilor pentru a nu oferi o imagine distorsionată și prea optimistă asupra situației financiare a entității.

3. Reflectarea informației în conturi contabile. O altă treaptă importantă a ciclului contabil este reflectarea informațiilor în conturile contabile. Procedura respectivă este importantă pentru entități, întrucât se duce o evidență riguroasă a activelor, capitalului propriu, datoriilor, costurilor, cheltuielilor, precum și a veniturilor. Acest proces este efectuat prin procedeul dublei înregistrări, conform căruia, fiecare fapt economic trebuie înregistrat în cel puțin debitul unui cont și creditul unui alt cont cu una și aceeași sumă.

Un alt aspect este că informația este sistematizată în baza Planului general de conturi contabile, actul normativ care stabilește nomenclatorul, caracteristica și modul în care sunt aplicate conturile. Totodată, entitățile au dreptul de a-și întocmi propriul plan de conturi ce să fie adaptat la propriile necesități informaționale. După care urmează prelucrarea, prin care documentele primare sunt supuse contării, astfel formula contabilă este înregistrată direct pe documentul centralizator. În continuare, datele sunt acumulate și organizate în registre contabile.

4. Întocmirea registrelor contabile. Elaborarea registrelor contabile constituie o etapă substanțială de colectare și procesare a datelor preluate din documentele primare și centralizatoare. Scopul primordial al acestora este gruparea, sistematizarea și generalizarea informațiilor privind existența și mișcarea elementelor contabile ale entității. Aceste registre pot fi administrate pe suport de hârtie sau în format electronic, context în care semnătura nu va fi obligatorie atâta timp cât se utilizează anumite proceduri interne de identificare a persoanelor responsabile.

Nomenclatorul și structura acestor documente sunt fixate de către fiecare entitate în parte, însă registrele trebuie să cuprindă niște componente precum: denumirea, perioada de gestiune, ordinea cronologică sau sistematică a faptelor economice. Orice corectare efectuată în aceste documente necesită obligatoriu confirmarea prin semnătură și indicarea datei efectuării.

Elementele fundamentale a acestei etape sunt registrele obligatorii, cum ar fi Cartea mare sau balanța de verificare, care sunt definitorii pentru întocmirea situațiilor financiare. Astfel Cartea mare servește drept un registru generalizator al conturilor sintetice, permițând controlul detaliat al corectitudinii înregistrării contabile, dar și constituie o temelie pentru întocmirea balanței de verificare.

5. Inventarierea. Aceasta nu reprezintă doar o simplă numărare a bunurilor din depozit, ci este procedeul de control prin care se verifică existența tuturor elementelor patrimoniale ale entității. Deși contabilitatea reflectă toate operațiunile, deseori apar diferențe, cauzate fie de erori de calcul, neglijență, factori naturali sau chiar sustrageri. Inventarierea face legătura între situația reală și evidența contabilă, și astfel asigură corectitudinea datelor.

Conform Legii nr. 287/2017, entitățile sunt obligate să efectueze inventarierea generală, de regulă anual, înainte de întocmirea situațiilor financiare. Aceasta are scopul de a verifica realitatea valorilor din bilanț. Procesul este complex și se desfășoară în 3 etape: pregătirea (formarea comisiei și organizarea activității), efectuarea propriu-zisă (constatarea existenței bunurilor și completarea listelor de inventariere) și stabilirea rezultatelor (analiza diferențelor și întocmirea procesului-verbal).

Din punct de vedere contabil, diferențele constatate nu pot rămâne neînregistrate. Rezultatele inventarierii vor fi înregistrate în contabilitate în termen de cel mult 5 zile lucrătoare de la data luării deciziei privind rezultatele inventarierii (OMF 60/2012). Plusurile de active se înregistrează ca o majorare a veniturilor (Dt Active Ct 612 „Alte venituri operaționale”), în timp ce minusurile sunt tratate inițial drept cheltuieli (Dt 714 „Alte cheltuieli operaționale” Ct Active). Dacă se stabilește o persoană responsabilă, apare o creanță față de aceasta, iar prejudiciul se recuperează. Fără inventariere, informațiile contabile nu ar fi pe deplin sigure și ar afecta credibilitatea situațiilor financiare.

6. Întocmirea situațiilor financiare. Etapa finală și de generalizare a ciclului contabil o reprezintă întocmirea situațiilor financiare, ce are rolul de a prezenta o redare corectă a poziției financiare și a performanței economice a entității. Elementele raportării sunt stabilite de către categoria entității, astfel variind de la seturi complexe, pentru entitățile mijlocii și mari, la cele mai simplificate. Setul complet ar cuprinde elemente precum bilanțul, situația de profit pierdere, situația modificărilor capitalului propriu, situația fluxurilor de numerar și notele explicative.

Procesul se inițiază cu unele lucrări premergătoare obligatorii, cum ar fi inventarierea generală a elementelor contabile, reprezentarea diferențelor de curs valutar, dar și corectarea erorilor identificate (SNC „Prezentarea situațiilor financiare”, 2013).

În continuare, informația sistematizată în registrele contabile este folosită pentru a se completa formularele specifice, care sunt redade în bilanț și situația de profit și pierdere. O etapă specifică o formează realizarea notelor explicative, prin care se oferă detalii suplimentare asupra informațiilor ce nu sunt prezentate de contabilitate. Drept urmare, situațiile sunt supuse aprobării, fiind semnate de

către administrator și prezentate utilizatorilor în conformitate cu prevederile legale. În final, are loc reformarea bilanțului, prin care se decontează profitul utilizat, a corecțiilor din anii precedenți și a profitului net de către profitul nerepartizat.

CONCLUZII

În concluzie, ciclul contabil reprezintă un proces logic prin care informațiile economice sunt transformate din datele inițiale în indicatori financiari pentru luarea deciziilor. Fiecare etapă are un rol bine definit și contribuie la asigurarea unei evidențe contabile corecte și complete. Procesul începe cu documentarea faptelor economice, care constituie baza legală a înregistrărilor, continuă cu recunoașterea și evaluarea elementelor, unde se stabilesc momentul și valoarea acestora, și apoi se dezvoltă prin reflectarea în conturi și întocmirea registrelor contabile, unde informațiile sunt sistematizate și prelucrate minuțios.

Urmează inventarierea, care acționează ca un mecanism esențial de verificare, realizând legătura dintre situația reală a entității și cea din evidența contabilă. Etapa finală – întocmirea situațiilor financiare – sintetizează toate informațiile într-o formă utilă și ușor accesibilă pentru utilizatori. Astfel, ciclul contabil nu este doar o succesiune de operații tehnice, ci un întreg sistem care asigură transparența, credibilitatea și utilitatea eficientă a informațiilor financiare. Aplicarea corectă a acestor etape permite prezentarea reală a situației financiare și a rezultatelor entității, fiind esențială atât pentru management, cât și pentru utilizatorii externi ai informației contabile.

REFERINȚE:

1. Grigori, L. & Lazari, L. (2012) *Bazele contabilității*. Chișinău, Editura Cartier
2. Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017. Parlamentul Republicii Moldova. Publicat în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140124&lang=ro#
3. Regulament privind inventarierea, Ministerul Finanțelor, Ordinul nr. 60 din 29-05-2012. Publicat în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=151854&lang=ro#
4. Standardele Naționale de Contabilitate, Ministerul Finanțelor, Ordinul nr. 118 din 06.08.2013. Publicat în *Monitorul Oficial* nr.233-237 art.1534 din 22.10.2013, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=131868&lang=ro#

Coordonator științific: BAJAN Maia, dr., conf. univ.,
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md;
Telefon: + 373 69017690
e-mail: bajan.maia@ase.md